

celo
e to
igalo
ečina
e 24.
v
bile
litve
kraj:
asov;
dem.)
pauer
deči)
(beli)
deči)
. vo-
428;
asov.
rebrna
in je
ugger
jen s
cialist
d r l i
pl.
) gla-
tschel
gla-
jeni
en
kmet-
Tudi
zma-
nam-
mška
j do-
ce in
jaško
kupin
a Ce-
(beli)
Freit-
slov.)
r e d-
Okraj
(črni)
njak
Pirker
l j e n
Okraji
528,
torej
a Ve-
lasov,
torej
Okraja
idat
z v o-
Okraji
taingo
alcher
k le-
Okraji
(beli)
mško-
lasov.
B r e i-
ž in
(slov.
r e d-
n Sv.
(črni)
njak
nburg
(črni)
njak
att in
(črni)
njak
očnim
jo na-
vodja
Cast
veliko
rjamo
e vršil
nes ni
še iz
Kakor
se je
ajniku

tukajne prvaško-klerikalne občine Ferd. Prejana. Državno pravništvo zasleduje torej tega "slovenskega" voditelja zaradi voleizdajalstva. Vsed tega ga je okrajno glavarstvo tudi odstavilo od njegove službe. Nadalje smo izvedli, da se je naredilo proti našemu prvaškemu županu Jožeku Paulu v Dolinah nazinanu zaradi zapeljavjanja k tatvini cemene. Tudi se vrši preiskava zaradi zapeljavjanja h krivemu pričevanju. V kratkem doživel boemo torej prav zanimive novice. Župan obtožen zaradi zapeljavjanja h krivi prisegi in k tatvini, tajnik pa zaradi veleizdaje; — pač lepe prvaške razmere... Pri tej priložnosti omeniti moramo še neko sodniško razpravo, ki se je vršila pred kratkom. Neki napredni občinski odbornik je namreč dejal, da toliko časa ne bode prišel k odborovim sejam, dokler se "purgermajster" ne bode opral umazanih očitanj, ki se jih je nanj metalo. Te besede je porabil župan in tožil dočnega odbornika zaradi žaljenja časti. Ali razprava je končala s tem, da je bil obtoženec oproščen. Slavni prvaški župan se je torej grozivo blamiral in še vedno ni opran umazanih očitanj. Sicer pa ga tudi že zapuščajo njegovi prijateljčki. Tako je n. pr. znani prvaški Rozman kar izginil; noč ga je v mesecu zapustil je precej dolga. Ljudje pravijo, da je šel R o z m a n kot prostovolec k Srbom. Mi njegovim prijateljem le čestitamo. Vrč gre tako časa k studencu, dokler se ne razbije. Famoznega tajnika Prežana je usoda že dosegljiva, in kmalu mu bode po Božji volji tudi njegov gospodar in zapovednik sledil. Ob koncu čestitamo še našim slovensko-klerikalnim volilcem za njih zastopnike. Le-ti so pokazali, kakšna je prvaška čast! Na ta način bodejo tudi tukaj ljude polagoma sprevidli. To se je vidlo že pri sedanjih deželnozborskih volitvah, v katerih je dobil naprednjak Brugger 78, črn klerikalec Turk pa le 42 glasov. Le tako naprej, veleizdajalski prvaki, in kmalu vas bode koroško ljudstvo z mokro cunjo čez Karavanke pognalo!

Celovec je baje mesto, v katerem hočejo prvaški hujskiči kar gospodariti. Človek bi torej mislil, da imajo prvaki v tem mesti kakšno moč. Ali temu ni tako. Pri zadnjih volitvah (v splošnem razredu) so dobili: naprednjak Metnitz 1745, prvaški Grafenauer 275, socialist Lukas pa 480 glasov. Prvaki imajo torej v Celovcu kmaj 1 devetino, komaj deveti del glasov sa bo. Skrjite se torej, prvaki!...

Napredni poslanci na delu. V državni zboru so stavili napredni poslanci že zopet razne velevarne gospodske predloge. Omenimo za sedaj le sledeče: 1. Predlog glede prepovedi paše v Henckeljevi posestvih. — 2. Govor posl. Dobernig glede želj koroških prebivalcev z ozirom na nove železnice (Rottenmannska, Taverska železnica, vzhodna železnica, lokalna železnica od Sinčevasi v Velikovec, nadaljevanje železnice v Gailtalu itd.). — 3. Predlog posl. Nagele glede vzdrženja prometa na železnici Treibach-Laundersdorf. — 4. Predlog posl. Nagele, Pirker itd. glede davne prostosti hipotečno obremenjene posesti in zemlje. V tem predlogu zahtevajo napredni poslanci, da naj se vzame ozir na dolge posestva, kadar se predpisuje zemljiški davki. — Tako delajo napredni poslanci. Prvaki pa se prepričajo edino za stranične napise.

Glede železnice Sinčavas-Velikovec so stali napredni poslanci Nagele itd. v državnem zboru sledeči predlog: — „Vlado se opozarja, da naj predloži čimprej postavni načrt glede zasurjenja lokalne železnice Sinčavas-Velikovec s tem, da dovoli državno jamstvo obresti za one stroške, ki presegajo doneski interesentov in dejelo.“ — Upajmo, da bode imelo pridno napredno delo tudi povoljne uspehe!

Obsojeni prvaški suroveži. Iz Velikovca nam poroča: 7. pr. m. bil je v sv. Nikolaju prvaško-klerikalni shod, katerega se je udeležil tudi graščinski oskrbnik. Le-ta je sicer rojen Slovenc, ali on je vendar skozinsko naprednjak in se ne da privleči na farovške limanice. Zato ga črnuhi tudi grozivo sovražijo in bi ga najave živega požrli. Dotični dan sta ga tudi brata Burger v gostilni napadla in ranila. Obadvajajo, da je Burger sta namreč vročekrvna klerikalca, depriv o politiki toliko razumeta, kakor žaba o muziki. Za svoj surovin napad pa sta bila obsojena vsak na 3 dni zapora, plačilo 100 kron za

bolečine in 30 K za poškodovan obleko ter vseh sodnijskih troškov. Tudi morata plačati kolarskemu mojstru Pistoriju, katerega sta tudi ranila, 20 K za bolečine. Šram naj bode prvaške suroveže, ki bi celo kri prelivali za svoje politične lumparije. Fej!

Po svetu.

Železniška nesreča. Pri Reki (Fiume) je ponesrečil zagrebški vlak. Raztrgal se je namreč na dva dela; potem je padel zadnji del vlaka na prvega. 22 vagonov je popolnoma razbitih, 6 oseb je bilo takoj mrtvih, več oseb pa ranjnih. Pod kosami vozov leži baje še več mrtvih.

V zrak spustili so neznan zlikovci poslopje nove opere v Bostonu (Amerika). Poslopje je koščalo več milijonov denarja. Pravijo, da so to stavkujoči delavci iz maščevanja storili.

Velike nemire so povzročili stavkujoči v Meru (Francoskem). Oplenili so hišo fabrikanta. Vojaki so napravili red.

Zanemarjeno delo pri oskrbovanju travnikov.

Mnogi sicer pogostoma prav pridni in dobri gospodarji, ki sicer skrbi za svoje senožeti in se tudi trudijo zanje, vrše na svojih travnikih neko delo prav površno, namreč z a t i r a n j e t r a v n i š k e g a p l e v e l a . Kaj je plevel? Vse, kar rase tam, kje tega nočemo imeti ali ne potrebujemo, kar slabša in zmanjšuje pridelek zemljišča, ki smo ga določili v posebne svrhe. Marsiktere drugače dosti vredne rastline, ki se posebej še celo sejejo in negujejo (opozarjam le na razna zdravilna zelišča), so na travniku plevel, dočim so sicer dobre travniške rastline na njivi plevel, ki se ga težko znebimo in ga težko ugonobimo med setvijo. Na njivah zatiramo plevelne rastline z dobrim oskrbovanjem polja, s čistim semenjem itd. Teže se iztrebijo plevel na travnikih in pašnikih, zlasti takrat, če so se plevelne rastline že zelo razmnožile.

Da bi plevel celo nič ne prišel na travnik, temu se ni mogoče ubraniti. Veter in voda do našata vedno dosti plevelnega semena na senožeti, ptice in živali ga raztrošajo ali pa ga puščajo na travniku in pašniku v svojem blatu. Travniška zemlja pa ga ima v sebi precejšen zaklad, ki čaka dolga leta na to, da mu dajo goličave in druge okolnosti ugodno priliko, da se more razvijati.

Pa tudi kmetovalec sam skrbi z gnojem, z gnojnico in z mešancem za to, da travnik ni čist plevelnih rastlin, ne glede na to, da iz načrte varčnosti mnogo pripomore z nečistim semenjem do tega, da se plevel ne iztrebi, ampak da se semenje plevelnih rastlin vedno nadomešča. S splošno enostranskim in nezadostnim gnojenjem, ki je pri nas v navadi, s pomanjkljivim oskrbovanjem travnikov, z napačnim namakanjem travnikov, pri čemer se ne odstrani nepotrebna vlaga, s praznini med dragocenimi travniškimi rastlinami se razširjanje travniškega plevela še pospešuje, zlasti tedaj, kadar lepo vreme ugodno vpliva na bujno rast plevelnih rastlin. Nikdo mi ne bo oporekal, da je krma vsled plevelnih rastlin mnogo slabša, da lehko škoduje združju živine, da krave molnlice dajo manjvredno mleko, da neugodno vpliva na mlečnost krav. Večja pa je škoda za travnik in pašnik sam. Plevelne rastline izsesavajo iz zemlje vsled svoje bujne rasti mnogo redilnih snovi, ki jih torej ne dobe krmske rastline; oropajo dragocene rastline tal, toplice in svetlobe; otežujejo obdelovanje zemlje, namakanje in odvajanje vode ter košnjo, kajti debelostebelne rastline med njimi se le težko suše in začnejo plesniti.

Rastline rajedalke, kakor n. pr. predenica, izsesavajo krmske rastline; druge zopet imajo glivice zajedalki, ki rade napadajo krmske rastline, ali pa so pravcata bivališča živalskih škodljivcev. Zelo bogato seme olajšuje plevelnim rastlinam v mladosti borbo z dragocenimi krmskimi rastlinami, nagla rast jih brani proti temu, da jih travniške koristne rastline ne zamore, odpornost korenin in nagla rast pa jih varuje pred vremenskimi neprilikami, ki jih dosti laže prenašajo kakor koristna zelišča. Če kmetovalec ne storji svoje dolžnosti s pravilnim gnojenjem, z

marljivim in temeljitim obdelovanjem z brano in z valjarjem, z namakanjem in z osuševanjem travnikov, z omlajevanjem, predvsem pa z zatiranjem ničvrednih in škodljivih vsljivk, tedaj imajo sicer mestni izletniki in letni gostje svoje veselje nad bujno in raznovrstno cvetečimi rastlinami, kmet in njegova živila pa tripi — veliko škodo.

Če je na travniku plevel zelo razširjen, se da pomagati edinole s tem, da ga preorjemo in ga nanovo obsejemo. Zgodaj zrele plevelne rastline pokosimo; tudi mnogokratna košnja plevela mnogo pripomore k temu, da plevel iztrebimo s senožeti, kajti oslabimo mu korenine. Proti enoletnim plevelnim rastlinam pomaga pri deževnem vremenu pletev; če pa ima plevel globoke korenine ali če ima lesnato steblovo, tedaj naj se take plevelne rastline izkopljajo. Če ima plevel čebulo, naj se čebula prereže z močno žico; vsled tega čebula segnije, plevel pa odmrje. Posebna pozornost naj se obrača na travniške robe, meje, obcestne jarke in robe, grive ob železnicah, trate ob gozdih, puste kraje, plotove itd., kajti to so gnezda živalskih in rastlinskih škodljivk. Pravočasna košnja ali paša na takih prostorih brani, da razno plevelno semenje ne more zoreti in da se plevelne rastline ne širijo dalje. Pleve iz mlatilnic, drob itd. naj se zmečka ali skuha, v kolikor te stvari krmimo, kajti ravno plevelno semenje gre neprejavljeno skoz želodec in pride z gnojem zopet na polje in travnik. Kar se ne pokrmi teh reči in morebiti pride na mešance kup, naj se pokonča z uglašenim apnom. Več pozornosti je sploh treba obračati na mešanc, da semenje plevela, ki se vgneždi na mešancu, ne dozori in potem ne pride z gnojem na travnik. Če senožet pravočasno in večkrat preorjemo, potem je to sploh izključeno. Mnogo pripomore k pospeševanju plevelnih rastlin enostransko in preobljeno gnojenje z gnojnico. Kjer se steka temna gnojnica leta za letom na travnik, tam sicer bujno rase kislica in druge rastline, ki jim prija gnojnica, nikakor pa ne dobra trava in tečne metulnjice. Prebogato gnojenje škoduje prav tako, kakor če nič ne gnojimo ali le enostransko. Na to slednjo je treba posebno paziti zlasti pri gnojenju z umetnimi gnojili, kajti sicer kmetovalec lehko napravi bridke izkušnje. Končno še dve opomni, ki se mi zdita tako važni. Vsak kmetovalec naj bi poznal najbolj škodljive in najbolj razširjene plevelne rastline že iz ljudske šole; nadalje bi moral biti poučen o razmerah, ki v njih najlaže uspevajo, kakor tudi na kteri način jih je treba zatirati. Tam, kjer ima posameznik dobro voljo iztrebiti iz svojih travnikov plevel, njegovi mejaši pa držijo roke navkriž, naj bi se vpeljalo prisilno zatiranje plevelnih rastlin, tako da bi kot udje celote, to je kmetskoga stanu, morali biti tudi v tej točki edini in bi delovali vzajemno drug za drugega.

Krakovžik v „Gosp. Glasniku“.

Gospodarske.

O vzreji mladih pur. Večina perutinarjev noče rediti pur, ker se jim ne posreči, da bi vredili male purice. Sreča, če jih iz dveh ali treh gnezd zrasne dvojica. Kaj je torej vzrok temu neuspehu? Tisto, kar pri vzreji fazanov. Dvije pure, ki so doma v severni Ameriki, pa vendar lepo vzredijo svoje mlade, in to v tem mrzlem podnebjju; ravno tako vzgoji pri nas fazan na prostem svoje mlade, dasiravno je on doma v toplejših krajih. Nič torej ni boljšega, kakor da damo naravi vso pravico ter prepustimo živalce kolikor mogče samim sebi. Manj ko človek male pure varuje, lepše bodo prospvale in hitreje rasle. Imeti morajo seveda dobro kokilo. Ko so se izvalile, jih je treba imeti kakih pet dni zaprte (to se pravi, dokler ne morejo dobra hoditi), potem pa se lahko šesti dan popolnoma prepustijo samim sebi. V teh petih dneh naj se krmijo s trdkuhanimi jajci, ki se jim primešajo na majhne kostce zrezane mlade koprive, ali regat, ali tropotec; tretji dan se jim primeša nekoliko prosa (ne pšena) in pšenice. Sveže vode jim pa seveda ne sme manjkati. Prostor, kjer se zdržujejo purice s kokljem, naj bo sub in topel ter tako vrvan, da si živalce poljubno lahko poiščajo solnce in senčo. Sesni dan potem se spusti vsa družina na prost, in sedaj se krmijo trikrat na dan z zasirjenim mlekom in s pšenico. Nadaljnji osem dni bodo purice same rade opustile to in ono pičo. Po treh tednih so že takoj daleč, da po več dni ne pridejo jest na navadno torišče, da prenovejajo na prostem, da prenašajo najhujše nalive, ne da bi jim le kolikaj skodovalo. Ne rosa, ne dež in zima, nič ne škoduje mladim puram tako zelo, kakor prevelika človeška skrb. Več mesecev se hranijo 2/4 dela z zelenjavjo, 1/4 dela pa z žuželkami. Kakor hitro pa jim

Čevlji!

4 parov za 10 kron franko

2 para gospodskih in 2 para damskih žnorastih čevlj. Izravno ali črno gniloširano, močno nabita usnjata tla, elektr. novejša facija, lahka noša — Velikost po napovedi v cm. Štev. Poslje po povzetju ali naprej vpošiljavati samo 10 kraj. vse 4 pare skupaj. Izmenjava dovoljena. Kar ne dopade, denar.

Naslov:

"Herkules", Postfach, Krakau št. 28
Ne zamenjati z drugimi ednakin ponudnikom, kjer se daje slabo blago in zaračuna vožnja ter zavoj posebej.

Se oddaje dokler traja zaloga.

Razglas.

Za uničenje strupenih kač (gadov, Kreuzotter in Sandviper) se bodejo tudi leta 1909 iz deželnega skladu premije in sicer v visokosti

petdesetih vinarjev

za kačo izplačale.

Tisti, ki se potegavajo za tako premijo, vposlati imajo ubite kače ali vsaj njih glave v svrhu agnosiranja gospodku *kustozu* kologične zbirke na deželnem muzeju *Joanneum* v Gradcu.

Da se vpošiljaljem poštinske izdatke prihrani, se priporoča, da se shrati glave ubitih kač v glazuri, ki se dobro zapreti in ki je napolnjeno z denarturiranim špiritem. Kadar se je večje število glav nabralo, naj se jih skupno odpošije. V ta namen se vzame pred vpošiljatvo glave iz špirita, se jih posuši in potem vpošiljaj v kartonskih škatljah, na katerih je označiti n a t a n c n i n a s l o v o d o p o s i l j a t e l a.

Izplačanje premij se bode zgodilo po navadi tekom enega meseca po dohodu in agnosiranju kač.

Na kakšne reklamacije se ne more ozirati.

V času od 1. julija do 15. septembra se ne vrši premirjanje in se ne sprejme dospošljitative kač; c. k. pošta namreč v tem času ne dovoli prevažanje trupelj kač zaradi vsled vročine se razvijajočega gnilotnega

stika. *Uprava pošte v Ljubljani* v skladu s predpisom o vpošiljanju kač.

Medtem časom uničene strupene kače, odnosno njih glave, naj se na zgorej popisani način v špiritu shraniti in vpošiljati za agnosiranje po 15. septembru.

Gradeč, 13. marca 1909. 203

Od štajerskega deželnega odbora:

Edmund grof Attems m. p.

z mojimi 185 cm dolgimi velikanskimi Loreley-lasmi dobila sem jih po 14 mesečni rabi po meni iznajdenje moje pomade. Le-ta je edino sredstvo proti izpadanju las, za pospeševanje rasti istih, za okrepljanje lasne plasti, in kot tako priznano; ona pospešuje pri gospodih polno, krepko rast brade in daje že po kratki rabi ravno tako lasem na glavi kakor bradi naravnji svit in polnost ter jih obvarjuje pred prehitrim osiljevanju do najvišje starosti.

Vsakdo si lahko do visoke starosti po rabidi gospa Ave Csillag same iznajdene pomade za rast las svoje lasne plume in dolge ohrani. Nobeno drugo sredstvo ne obsegata toliko lasne redline snovi kakor Csillag pomada, ki se pridobiva z vso pravico svetovnemu imu, kralji dame in gospodje dosegajo po rabi prvega piskerca najboljši uspeh, ker po neha izpadanje las se čez nekaj dni popolnoma in se prikaže nova rast las. Ta uspeh dokazujejo tisočna priznanja, kajti le resnica krona uspeh.

Cena piskerca 2 K, 4 K, 6 K in 10 K. Poštna razposiljatev vsak dan pri naprej plačilu ali po poslu povzetju celega sveta iz fabrike.

Ana Csillag, Dunaj I, Graben št. 1 kamor so poslati vsa narocila.

Riparia portalis, koreninske trte, riparia portalis, rezne trte prodaja

192

F. C. Schwab Ptuj, Hauptplatz.

„Učenka“

15—18 let starca z dobro solsko izobrazbo, nemškega in slovenskega jezika zmožna, se sprejme v trgovini z mešanim blagom, sprejme se tudi ena dekla, pri Johann Oder, St. Lorenzen ob. Marburg. 206

Naznanjam, da imam veliko na suho cepljeni trt, na riparia portalis cepljene, nameč Silyane, beli burgunder, šipon, beli rafol, rizling, muškatelec in izabela. Joh. Kosec, trsničar in vinogradnik, Kukova, p. Juršince pri Ptaju.

177

Vinogradniki pozor!

Naznanjam, da imam veliko na suho cepljeni trt, na riparia portalis cepljene, nameč Silyane, beli burgunder, šipon, beli rafol, rizling, muškatelec in izabela. Joh. Kosec, trsničar in vinogradnik, Kukova, p. Juršince pri Ptaju.

Ena kila sivo, šlisano K 2,—, polbelo K 2-80, belo K 4—, mehiko kot daune K 6—, visoko-prima šlis, najboljša vrsta K 8—, daune K 6—, bele K 10—, prsti flau K 12—, od 5 klic prej franko.

Gotove postelje

inlet (nanking) ena tuhina, velikost 18×116 cm z dvema blima pod glavo, te 80×58 cm; dovolj polni, z novim sivim, čim in trajnim perjem K 16—, poldaune K 20—, daune K 24—, tuhina sama K 12—, 14—, 16—, blazina pod glavo K 3—, 4—, poslje po povzetju, zavoj zastonj, od K 10— naprej franko.

Max Berger, Deschenitec št. 553, Bohmervald.

Cenik o matracah, odejah, prevlečilih in vsemu drugemu blagu postelje zastonj in franko. Kar ne dopade, se zameni ali denar.

—

hišni hlapac

za tukajšno trgovino. — Vpraša se pri upravi „Štajerca“. 207

Svarilo!

Dajemo s tem našim cenjenim kupcem na znanje, da ne uslužujemo nobenega potnika po imenu Miklavc, pač pa eno gospodčino Julijo Miklavc. Ako bi se torej neki gospod pod gorajšnjim naslovom predstavljal kot naš zastopnik, kakor se je to v zadnjem času opetovanlo zgodilo, prosimo, da naznamo to takoj policiji.

Johann Jax & Sohn, fabrična zaloga šivalnih mašin, Ljubljana, Dunajska cesta 17. 199

Nadzornik

samski ali oženjeni, se sprejme. Prosilci v res-

nejši starosti imajo prednost. Graščinsko obskrb-

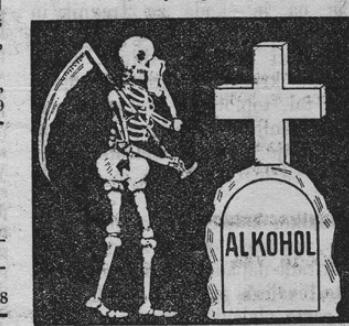
nštvo Zavrč. 198

Majerski ljudje,

zanesljivi, za polje in krmo, se sprejmejo. Eugen

Pilzovo graščinsko oskrbnštvo, Pesnica pri

Mariboru. 200

Coom-preparat košta 10 krun in se pošlje po povzetju, ali naprej-plačilu samo po:

Coom Institut, Copenhagen 321 F, Dansko.

Pisma se frankira s 25 vin, poštné karte z 10 vin.